

Київський університет імені Бориса Грінченка
Історико-філософський факультет
Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИЧНА ТЕОРІЯ:
ПОЛІТИЧНІ ІДЕОЛОГІЇ ТА ПАРТОЛОГІЯ

для студентів

спеціальності	052 Політологія
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	052.00.01 Політологія

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код: 354
Начальний відділ
моніторингу якості освіти
Програма: 0806/01
(підпис) Лисенко (прізвище, ініціал)
« _____ » 2021 р.

Київ – 2021 р.

Розробники:

Панасюк Леонід Валерійович, доктор політичних наук, доцент, доцент кафедри філософії Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

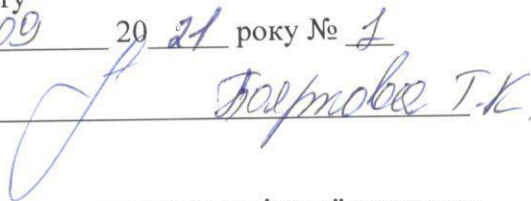
Викладачі:

Панасюк Леонід Валерійович, доктор політичних наук, доцент, доцент кафедри філософії Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри політології Історико-філософського факультету

Протокол від 15.09 2021 року № 1

Завідувач кафедри

 Бояркова Т.К.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

17. 09 .20 21 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової програми)

(підпис)

 Бояркова Т.К.

Робочу програму перевірено

18. 09 .20 21 р.

Заступник декана

(підпис)

 Завадський В.М.

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни «Політичні ідеології та патологія»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2 / 60	
Курс	II	
Семестр	4	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	5	
Самостійна робота	23	
Форма семестрового контролю	Екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Політичні ідеології та парталогія» є досягнення політичної сфери суспільного буття, засвоєння знань про суспільно-політичні процеси, формування, поширення та вплив ідеологій, роль політичних партій в житті суспільства; сприяння формуванню у студентів національної свідомості, наукового мислення у сфері політики, політичної культури, зацікавленості у поглибленні і розширенні світогляду; усвідомлення сутності, соціального призначення та функцій політичної науки, її роль і місце в системі гуманітарних наук.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти наступними компетентностями:

ЗК-02	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. Володіння базовими загальними знаннями в сфері політичної науки, основними політологічними поняттями, знання закономірностей та тенденцій функціонування політичних систем, різних форм держав.
ФК-02	Базові знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології: <ul style="list-style-type: none"> – фундаментальні знання з політичної теорії до розв’язання кількісних та якісних задач з аналізу політики та поточного політичного аналізу; – ключові принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн і регіонів; – базові особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту функціонування та взаємодії.
ФК-03	Вільне володіння базовим категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки: <ul style="list-style-type: none"> – теоретико-методологічна та категоріальна обізнаність загальнонаукових та спеціальних методів та дослідницьких підходів, розуміння етико-практичної значущості політичного знання; – ключові політологічні поняття, теорії і методи аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту;

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-01-з	Розуміння предметної області та базової специфіки професійної діяльності: <ul style="list-style-type: none"> – знання класичних і сучасних теорій політики; – знання основних принципів і підходів до аналізу структури політичних систем, класифікації політичних режимів, природи і сутності політичної та державної влади; – знання теорій походження та моделей держави; – знання структури і функцій системи державного управління.
ПРН-02-з	Знання на відповідному рівні загальну природу та значення політики як

	специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи основні віхи розвитку уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.
ПРН-03-з	Базові знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології.
ПРН-02-у	Вільно володіти базовим професійним категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.
ПРН-03-у	Застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.
ПРН-10-у	Вільно спілкуватися англійською або іншою іноземною мовою у професійній комунікації.
ПРН-03-с	Спілкуватися та презентувати свої ідеї широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Разом	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I							
Тема 1. Ідеологія в сучасному світі. Основні етапи розвитку політичних ідеологій	10	2	2	-	-	-	6
Тема 2. Ідеологія в сучасному світі. Основні етапи розвитку політичних ідеологій	10	2	2	-	-	-	6
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	4				12
Змістовий модуль II							
Тема 3. Лібералізм	7	2	2	-	-	-	3
Тема 4. Консерватизм	6	2	2	-	-	-	2
Тема 5. Націоналізм	6	2	2	-	-	-	2
Тема 6. Фашизм і націонал-соціалізм	6	2	2	-	-	-	2
Тема 7. Комунізм	6	2	2	-	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	33	10	10				11
Підготовка та проходження контрольних заходів	5						
Загалом	60	14	14				23

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Тема 1-2. Ідеологія в сучасному світі

Основні етапи розвитку політичних ідеологій. Сутність феномену ідеології. «Етюд про здатність мислити», «Проект ідеології» («Елементи ідеології») А. Дестюд де Трасі.

Класовий підхід К.Маркса та Ф.Енгельса. Соціологізм К.Мангейма.. Теорії деідеологізації та реідеологізації. Доробок М.Вебера, В.Парето, Р.Арона, Т.Пасонса, Д.Белла.

Ідеологія як:

- системи ідей, покликані обслуговувати наявні публічні практики суспільства;
- індивідуальна сукупність політичних переконань суб'єкта;
- специфічна система переконань;
- спотворені та хибні ідеї;
- будь-яка сукупність ідей - як істинних так і хибних.

Структура ідеології - емоційно-психологічний та вольовий компоненти, мова ідеології. Переконання та ідеологія. Стадії розвитку ідеології. Класифікація ідеологій.

Ідеологія та її суспільно-політичне призначення. Цінності - як підґрунтя формування ідеології. Державна ідеологія: сутність, теоретико-концептуальний, програмно-директивний та поведінковий аспекти.

Функції ідеології. Рівні ідеології.

Формування індивідуальної та масової свідомості під впливом ідеології. Політична культура та ідеологія. ЗМІ та поширення ідеології.

Роль ідеологій в суспільствах перехідного типу.

Основні етапи розвитку політичних ідеологій.

Основні поняття теми:

ідеологія, державна ідеологія, переконання, цінності, свідомість, суспільства перехідного типу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 3. Лібералізм

Походження терміну «лібералізм». Причини виникнення й поширення ліберальної ідеології. Етапи розвитку лібералізму:

- 1) класичний лібералізм - кінець XVII ст. - початок XIX ст.;
- 2) демократичний лібералізм - початок XIX ст. - до Першої світової війни;
- 3) соціальний лібералізм - охоплює кінець XIX ст. - до кінця 60-х років XX ст.;
- 4) неолібералізм - від завершення Другої світової війни.

Універсальні складові лібералізму.
Загальна характеристика та особливості класичного лібералізму.
Загальна характеристика та особливості демократичного лібералізму.
Загальна характеристика та особливості соціального лібералізму.
Загальна характеристика та особливості неолібералізму.
Глобалізація та ліберальна ідеологія.
Особливості розвитку ліберальної ідеології в Європі та Америці.
Лібералізм в Україні.
Основні поняття теми:
лібералізм, ліберальна ідеологія, глобалізація.

Тема 4. Консерватизм

Походження терміну «консерватизм». Причини виникнення й поширення консервативної ідеології. Етапи розвитку консерватизму у ХХ ст.:

- 1) Консерватизм першої половини ХХ ст.;
- 2) Консерватизм другої половини ХХ ст.

Універсальні складові консерватизму.

Загальна характеристика та особливості класичного консерватизму.

Загальна характеристика та особливості консерватизму першої половини ХХ ст.

Загальна характеристика та особливості соціального консерватизму другої половини ХХ ст.

Особливості розвитку консерватизму в Європі та Америці.

Консерватизм в Україні.

Основні поняття теми:

консерватизм, консервативна ідеологія, глобалізація.

Тема 5. Націоналізм

Національна ідея та національна ідеологія. Національна ідея та національне питання. Національна ідея та національна держави.

Національна ідеологія та націоналізм. Спільні та відмінні положення націоналізмів.

Три етапи в розвитку націоналізму ХХ ст.:

- 1) пов'язаний із розпадом світових імперій після Першої світової війни, що спричинило утворення держав національного типу. Водночас національні меншини, які не зуміли отримати власну державність, зазнали чутливої національної дискримінації, що спровокувало в них подальше піднесення національного руху.
- 2) другий – 50 - 60-х рр., коли в країнах Третього світу відбувався прискорений розвиток антиколоніалізму, спрямованого на отримання незалежності (протягом цього періоду здобули незалежність понад 70 країн).
- 3) третім етапом розвитку націоналізму в ХХ ст. був кінець 80-х - початок 90-х років, зумовлений крахом соціалістичної моделі суспільного розвитку, що призвело, з одного боку, до «визволення» від різних видів залежності країн

народної демократії щодо колишнього СРСР. З іншого боку, СРСР, СФРЮ і Чехословаччина, які існували, з огляду на різні причини, як союзні держави, розпалися на окремі самостійні держави.

Політична доктрина сіонізму. Т.Герцль.

Європейські націоналізми.

Афроамериканський націоналізм. С.Бріггс, М.Літл, М.Л.Кінг.

Антиколоніальний націоналізм. Р.Тагор, М.Ганді, У.Бергхард, Ф.Фарон.

Націоналізми етнічних груп.

Націоналізм в Україні.

Основні поняття теми:

національна ідея, націоналізм, націоналізм визвольний, націоналізм антиколоніальний, націоналізм афроамериканський, націоналізм етнічних груп, національна ідеологія, сіонізм, антиколоніалізм, глобалізація.

Тема 6. Фашизм і націонал-соціалізм

Походження термінів «фашизм» і «націонал-соціалізм». Причини виникнення й поширення фашизму і націонал-соціалізму.

Загальні та особливі характеристики фашизму і націонал-соціалізму. Особа лідера у фашизмі і націонал-соціалізмі. Ідея месіанства. Державницька ідея.

Характерні відмінності фашизму і націонал-соціалізму.

Політична доктрина італійського фашизму. Дж.Джентіле.

Політична доктрина націонал-соціалізму в Німеччині. Т.Малтус, А.Розенберг.

Основні поняття теми:

фашизм, націонал-соціалізм.

Тема 7. Комунізм

Зміст і поширення соціалістичних ідей в Європі.

Походження терміну «комунізм». Причини виникнення й поширення комуністичної ідеології. В.Ленін і становлення ідеології комунізму.

Основні етапи розвитку ідеології комунізму:

- 1) перший етап - від початку століття і до 1924 р., - етап «ленінізму».
- 2) другий етап охоплює період 1924 - 1956 рр., - етап «сталінізму».
- 3) третій етап - від XX з'їзду КПРС до 1985 р., - етап десталінізації, розвиток ортодоксального/догматичного комунізму; в межах якого розпочався процес декомунізації - відмови від багатьох класичних засад комуністичної ідеології, які вже не відповідали вимогам часу.
- 4) четвертий етап - від доби перебудови і донині, - поширення наступних тенденцій у цей період:
  - перша - збереження і підтримання ортодоксального комунізму;
  - друга - активна декомунізація і фактичний перехід на позиції соціал-демократії;

- третя - спроба поєднати деякі положення класичної комуністичної ідеології та засади ринкового розвитку економіки.

Стагнація ортодоксального комунізму, розвиток радикалізму та початок декомунізації.

Сучасний стан розвитку міжнародного комунізму.

Комунізм на пострадянському просторі та в Україні.

Основні поняття теми:

класова ідеологія, соціал-демократія, соціалізм, комунізм, комунізм ортодоксальний, «ленінізм», «сталінізм».

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиниць	Модуль I		Модуль II	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість балів	Кільк. одиниць	Макс. кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	2	2	5	5
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2	5	5
3	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	2	20	5	50
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	8	54	17	90
Максимальна кількість балів		144				
Розрахунок коефіцієнта		60/144=0,42				

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Різновидами самостійної роботи є:

- вивчення лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання за відповідними темами окремих питань з навчальної дисципліни;
- робота з рекомендованою основною і додатковою літературою;
- підготовка доповідей, підготовка до обговорень за відповідними темами на семінарських заняттях;
- підготовка творчих робіт (есе, виступу на конференції та ін.);
- систематизація теоретичних та практичних знань перед модульними контрольними роботами та заліком.

Контроль виконання самостійної роботи відбувається при обговореннях на семінарах, при написанні модульних контрольних робіт, ПМК.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1.	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2.	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3.	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4.	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5.	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

Завдання для самостійної роботи за темами:

№ з/п	Назва творчих завдань	Кількість годин	Бали
1	Основні етапи розвитку політичних ідеологій. Сутність феномену ідеології.	2	5
2	Формування індивідуальної та масової свідомості під впливом ідеології. Політична культура та ідеологія. ЗМІ та поширення ідеології.	2	5
3	Походження терміну «лібералізм». Причини виникнення й поширення ліберальної ідеології. Етапи розвитку лібералізму.	2	5
4	Походження терміну «консерватизм». Причини виникнення й поширення консервативної ідеології. Етапи розвитку консерватизму у ХХ ст.	6	5
5	Національна ідея та національна ідеологія. Національна ідея та національне питання. Національна ідея та національна держава.	6	5
6	Походження термінів «фашизм» і «націонал-соціалізм». Причини виникнення й поширення фашизму і націонал-соціалізму.	4	5
7	Походження терміну «комунізм». Причини виникнення й поширення комуністичної ідеології. В.Ленін і становлення ідеології комунізму.	3	5
Разом		23	35

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних самостійних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих

завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- а) *Методи усного контролю*: робота в малих групах, інтерактивні презентації, індивідуальний контроль, брифінг, дискусія, розгляд проблемних питань, фронтальне (комбіноване) усне опитування, колоквиум, ігрові ситуації, контрольна співбесіда з проблеми модуля, тренінг, підбір власної бібліотеки, складання тез.
- б) *Методи письмового контролю*: вхідні тести, практикум, контрольна робота, розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, презентація особистого проекту, міні-диктант з визначення термінів, контрольна робота, творчі (дослідницькі) завдання, підготовка письмових відповідей на проблемні питання.
- в) *Комп'ютерного (дистанційного) контролю*: мережеве навчання, консультаційного форуму, практичних робіт в асинхронному режимі, навчального проекту (моделювання політичного процесу чи явища) в синхронному режимі, хмарні технології, заняття з представленням знань та умінь моделі кореспондентського навчання, проект з залученням SMART-технологій.
- г) *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 7), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- Комп'ютерного контролю: тестові програми.
- Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;

- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності; виконання тестових завдань.

6.5 Орієнтовний перелік питань до підсумкового контролю

1. Сутність феномену ідеології.
2. Структура ідеології – емоційно-психологічний та вольовий компоненти, мова ідеології. Переконавання та ідеологія.
3. Стадії розвитку ідеології. Класифікація ідеологій.
4. Державна ідеологія: сутність, теоретико-концептуальний, програмно-директивний та поведінковий аспекти.
5. Функції ідеології. Рівні ідеології.
6. Роль ідеологій в суспільствах перехідного типу.
7. Причини виникнення, поширення та сутність ліберальної ідеології.
8. Етапи розвитку лібералізму.
9. Загальна характеристика та особливості класичного лібералізму.
10. Загальна характеристика та особливості демократичного лібералізму.
11. Загальна характеристика та особливості соціального лібералізму.
12. Загальна характеристика та особливості неолібералізму.
13. Глобалізація та ліберальна ідеологія.
14. Лібералізм в Україні.
15. Причини виникнення, поширення та сутність консервативної ідеології.
16. Етапи розвитку консерватизму у ХХ ст.
17. Загальна характеристика та особливості класичного консерватизму.
18. Загальна характеристика та особливості консерватизму першої половини ХХ ст.
19. Загальна характеристика та особливості соціального консерватизму другої половини ХХ ст.
20. Консерватизм в Україні.
21. Національна ідея та національна ідеологія.
22. Національна ідея та національна держави.
23. Національна ідеологія та націоналізм. Спільні та відмінні положення націоналізмів.
24. Політична доктрина сіонізму. Т. Герцль.
25. Європейські націоналізми.
26. Афроамериканський націоналізм. С. Бріггс, М. Літл, М. Л. Кінг.
27. Антиколоніальний націоналізм. Р. Тагор, М. Ганді, У. Бергхард, Ф. Фарон.
28. Націоналізми етнічних груп.
29. Націоналізм в Україні.
30. Причини виникнення, поширення та сутність ідеології фашизму.
31. Причини виникнення, поширення та сутність ідеології націонал-соціалізму.
32. Загальні та особливі характеристики фашизму і націонал-соціалізму.

33. Політична доктрина італійського фашизму. Дж. Джентіле.
34. Політична доктрина націонал-соціалізму в Німеччині. Т. Малтус, А. Розенберг.
35. Причини виникнення й поширення комуністичної ідеології. В. Ленін і становлення ідеології комунізму.
36. Основні етапи розвитку ідеології комунізму:
37. Сучасний стан розвитку міжнародного комунізму.
38. Комунізм на пострадянському просторі та в Україні.
39. Партологія як наука та навчальна дисципліна.
40. Основні етапи історичного розвитку політичних партій.
41. Політична партія, сутність, місце в політичній системі суспільства.
42. Лібералізм як ідеологічна основа діяльності політичних партій.
43. Партійна програма: сутність та основні функції.
44. Ідеологія політичних партій.
45. Поняття «партійна система». Системний підхід в партології.
46. Становлення партійної системи України.
47. Картельні політичні партії. Сутність, характеристика.
48. Теорія політичних партій К. Джанди.
49. Теорія соціально-політичних розмежувань С. Ліпсета та С. Роккана.
50. Теорія політичних партій М. Дюверже.
51. Теорія політичних партій М. Вебера.
52. «Соціологічні закони» М. Дюверже
53. Основні тенденції розвитку партійних систем країн Західної Європи
54. Партійна система США
55. Вплив партій на демократизацію партійної системи. Індекс Т. Ванханена
56. Інституціоналізація політичних партій. Характеристика етапів.
57. Масові політичні партії, сутність характеристика
58. Соціалізм в ідеології, політиці та практиці соціал-демократичних та комуністичних партій.
59. Націоналізм як ідейно-політична доктрина політичних партій.
60. Консерватизм як ідейно-політична доктрина політичних партій.
61. Класифікація партійних систем М. Дюверже (кількісний критерій).
62. Класифікація партійних систем Дж. Сарторі.
63. Класифікація партійних систем Ж. Блонделя.
64. Порівняльний аналіз одно, двох, багатопартійних систем. Позитивні риси та недоліки.
65. Електоральна та парламентська діяльність політичних партій.
66. А. Токвіль про політичні партії в США.
67. Передумови та шляхи утворення політичних партій. Історія і сучасність.
68. Американський та європейський шляхи утворення політичних партій.
69. Типологія політичних партій Р. Гантера та Л. Даймонда.
70. Класифікації українських партій за ідеологічною ознакою та способом утворення.
71. Олігархізація та бюрократизація політичних партій.

72. Організаційна структура сучасних типів політичних партій.
 73. Парاپартійні та квазіпартійні організації.
 74. Політичні партії і профсоюзи. Політичні партії і соціальні рухи та групи інтересів.
 75. Режими функціонування партійних систем М. Дюверже.
 76. Режими функціонування партійних систем Х. Даалдера.

6.6 Шкала оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 60 год., із них: лекції – 14 год., семінарські заняття – 14 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 23 год., семестровий контроль – 5 год.

Модулі (назви, бали)	Лекції (теми)	Лекції (бали)	Семінарські заняття (теми)	СЗ (бали)	СР (бали)	Поточний контроль (вид, бали)	Підсумковий контроль (вид, бали)
Модуль I 0-54	Тема 1. Ідеологія в сучасному світі. Основні етапи розвитку політичних ідеологій.	1	Семінарське заняття 1. Сутність, особливості та функції політичних партій.	0-11	0-5	МКР 0-25	Екзамен
	Тема 2. Ідеологія в сучасному світі. Основні етапи розвитку політичних ідеологій.	1	Семінарське заняття 2. Історія формування політичних партій.	0-11	0-5		
Модуль II 0-120	Тема 3. Лібералізм.	1	Семінарське заняття 3. Основні тенденції розвитку сучасних політичних партій.	0-11	0-5	МКР 0-25	
	Тема 4. Консерватизм.	1	Семінарське заняття 4. Партійні системи.	0-11	0-5		
	Тема 5. Націоналізм.	1	Семінарське заняття 5. Політичні партії та політичні ідеології.	0-11	0-5		
	Тема 6. Фашизм і націонал-соціалізм.	1	Семінарське заняття 6. Формування партійної системи в Україні.	0-11	0-5		
	Тема 7. Комунізм.	1	Семінарське заняття 7. Основні тренди партійного будівництва в Україні та світі.	0-11	0-5		

8. Рекомендовані джерела

а) основні:

1. Обушний М. Партологія: навчальний посібник. К.: Арістей, 2006.
2. Примуш М. Політичні партії: історія та теорія: навчальний посібник. К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008.
3. Політологія: підручник. / М. П. Требін та ін. Харків: Право, 2018.
4. Горбач О. Н. Політологія: навч. посіб. Львів: 2016.
5. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навч. посіб. / А. В. Сакун та ін. Київ, 2017.

б) додаткові:

1. Лібералізм: Антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 2002.
2. Консерватизм: Антологія. 2-ге вид. / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: ВД «Простір», «Смолоскип», 2008.
3. Націоналізм: Антологія. 2-ге вид. / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 2006.
4. Арендт Х. Джерела тоталітаризму. / Х. Арендт; пер. з англ. 2-е вид. К.: Дух і Літера, 2005.
5. Демократія: Антологія / упоряд. О. Проценко. К.: Смолоскип, 2005.
6. Новічкова О. Критика лівих ідеологій та її деконструкція в праці Реймона Арона «Опіум інтелектуалів» (1955). Магістеріум. Політичні студії. 2014. Вип.58.
7. Примуш М. Політичні партії: історія та теорія. Навчальний посібник / М. Примуш. К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008.
8. Міль Дж. Ст. Представницьке правління. К.: Основи, 2004.
9. Політична історія України ХХ століття: У 6 т. / Майборода О. та ін. К.: Видво «Генеза», 2003. Т. 6: Від тоталітаризму до демократії (1945-2002).
10. Пояркова Т.К. «Русский мир» як ефект «доповненої» реальності. Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Т.Шевченка. Думка / ред. І.С. Монолатій. Івано-Франківськ : Видавництво Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, 2016. № 3(35). С. 172–179.
11. Україна: політична історія. ХХ – поч. ХХІ ст. / В.М. Литвин та ін. К.: Парламентське видавництво, 2007.
12. Брусиловська О. Системні трансформації посткомуністичних країн Європи. 1989-2009. Одеса: Астропринт, 2011.
13. Діяк І.В. Українська національна ідея: шлях до Великої України. К., 2005.
14. Донцов Д. Дух Росії. К., 2011.
15. Гринів О. Українська націологія ХІХ-ХХ ст. Л., 2005.
16. Щокін Р. Сучасний український консерватизм. К., 2006.
17. Політичні партії України. В 3-х томах. К., 2005.
18. Кресіна І., Кресін О. Гетьман Пилип Орлик та його конституція. К., 1993.

19. Крип'якевич І.П. Богдан Хмельницький. К., 1991.
20. Петлюра С. Вибрані твори та документи. К., 1994.

в) англомовні:

1. John T. Jost, Christopher M. Federico & Jaime L. Napier In Michael Freeden, Lyman Tower Sargent & Marc Stears (eds.) (2013), *Political ideologies and their social psychological functions* *The Oxford Handbook of Political Ideologies*. Oxford University Press. pp. 232–250.
2. Hatemi, P. K.; Hibbing, J.; Alford, J.; Martin, N.; Eaves, L. (2009). «Is there a «party» in your genes?» *Political Research Quarterly*. 62 (3). pp.584–600.
3. Vincent, Andrew (2009). *Modern Political Ideologies*. Wiley-Blackwell; 3rd edition 392 p.
4. Bell, D. 2000. *The End of Ideology: On the Exhaustion of Political Ideas in the Fifties* (2nd ed.). Cambridge, MA: Harvard University Press. 540 p.
5. Fukuyama, Francis. 1992. *The End of History and the Last Man*. New York: Free Press. 418 p.
6. Jost, John T.; Federico, Christopher M.; Napier, Jaime L. (January 2009). «Political Ideology: Its Structure, Functions, and Elective Affinities». *Annual Review of Psychology*. 60 (1): pp.307–337.
7. Bawn, Kathy, Cohen, Martin, Karol, David, Masket, Seth, Noel, Hans, Zaller, John. 2012. *A Theory of Political Parties: Groups, Policy Demands and Nominations in American Politics*. *Perspectives on Politics*. 10 (3): pp.571–97.
8. Hicken, Allen (17 March 2011). *Clientelism*. *Annual Review of Political Science*. 14: pp.289–310.
9. Muirhead, Russell; Rosenblum, Nancy L. (2020). *The Political Theory of Parties and Partisanship: Catching up*. *Annual Review of Political Science*. 23: pp.95–110.
10. Helms, Ludger (11 March 2020). *Leadership succession in politics: The democracy/autocracy divide revisited*. *The British Journal of Politics and International Relations*. 22 (2): pp.328–346.
11. Alison F. Smith (2020). *Political Party Membership in New Democracies: Electoral Rules in Central and East Europe*. Palgrave Macmillan. 187 p.
12. Vincent, Andrew (30 March 2009). *Modern Political Ideologies*. John Wiley & Sons. pp. 1–22.